

poesis

Matei Vișniec

Născut pe 29 ianuarie 1956 la Rădăuți, în Bucovina.

Începe să scrie versuri în școala primară și publică prima poezie în revista *Lumina* a Liceului nr. 2 de la Rădăuți. Debutează în presa națională în octombrie 1972, cu poeme publicate în revista *Luceafărul* unde este prezentat călduros de Virgil Teodorescu. În 1976 pleacă la București pentru studii de filozofie și istorie, devine membru fondator al «Cenaclului de Luni» condus de criticul Nicolae Manolescu unde citește periodic poezie și teatru, publică poezie în mai toate principalele reviste literare ale epocii (*România literară*, *Luceafărul*, *Amfiteatru*, *Viața Românească*, *Echinox*, *Cronica* etc.) Debutează în volum în 1980 la Editura Albatros (condusă la acea oră de Mircea Sintimbreanu) cu o culegere de poeme intitulată *La noapte va ninge*. Obține în 1984 Premiul Uniunii Scriitorilor pentru volumul de poezie *Înțeleptul la ora de ceai*. Din 1987 trăiește în Franța, scrie în special teatru și își construiește o carieră internațională de dramaturg; la această oră piesele sale au fost traduse și jucate în peste 30 de țări.

Opera poetică:

La noaptea va ninge, 1980, Editura Albatros, București.

Orașul cu un singur locuitor, 1982, Editura Albatros, București.

Înțeleptul la ora de ceai, 1984, Editura Cartea Românească, București.

Poeme ulterioare, 2000, Editura Cartea Românească, București.

La masă cu Marx, 2011, Editura Cartea Românească, București.

Matei
VIȘNIEC

Opera poetică

I

CARTIER

CARTIER

Editura Cartier, SRL, str. București, nr. 68, Chișinău, MD2012.

Tel./fax: 24 05 87, tel.: 24 01 95. E-mail: cartier@cartier.md

Editura Codex 2000, SRL, Strada Toamnei, nr. 24, sectorul 2, București.

Tel/fax: 210 80 51. E-mail: romania@cartier.md

www.cartier.md

Cărțile CARTIER pot fi procurate în toate librăriile bune din România și Republica Moldova.

LIBRĂRIILE CARTIER

Casa Cărții, bd. Mircea cel Bătrân, nr. 9, Chișinău. Tel./fax: 34 64 61. E-mail: casacartii@cartier.md

Librăria din Centru, bd. Ștefan cel Mare, nr. 126, Chișinău. Tel./fax: 21 42 03.

E-mail: librariadincentru@cartier.md

Librăria din Hol, str. București, nr. 68, Chișinău. Tel.: 24 10 00. E-mail: librariadinhol@cartier.md

Librăria 9, str. Pușkin, nr. 9, Chișinău. Tel.: 22 37 83. E-mail: libraria9@cartier.md

Colecția *Poesis* este coordonată de Em. Galaicu-Păun

Editor: Gheorghe Erizanu

Lector: Em. Galaicu-Păun

Coperta seriei: Vitalie Coroban

Coperta: Vitalie Coroban

Design/Tehnoredactare: Ana Cioclo

Prepress: Editura Cartier

Tipărită la Bons Offices

Matei Vișniec

OPERA POETICĂ I

Ediția I, noiembrie 2011

© Cartier, 2011, pentru prezenta ediție.

Această ediție a apărut într-un tiraj de 510 exemplare. Toate drepturile rezervate.

Cărțile Cartier sînt disponibile în limita stocului și a bunului de difuzare.

Descrierea CIP a Camerei Naționale a Cărții

Vișniec, Matei

Opera poetică: [în 2 vol.] / Matei Vișniec; cop.: Vitalie Coroban. – Ch. : Cartier, 2011

(Tipogr. „Bons Offices” SRL). – (Colecția „Poesis”). – ISBN 978-9975-79-709-2.

Vol. 1. – 2011. – 204 p. – ISBN 978-9975-79-710-8.

821.135.1-1

V 68

LA NOAPTE VA NINGE

(1980)

DESPRE MATERIE

Hei, e cineva-năuntru? întreabă fluturile
așezându-se pe gura fierbinte a puștii
Hei, e cineva-năuntru? repetă ecoul
alunecînd de cîteva ori în jos și în sus
prin țeava înroșită
Hei, e cineva-năuntru? repetă pădurea
cu rădăcinile adînc înfipite în fuga animalelor
E cineva ascuns
în inima sărată a oceanului?
repetară și ciclopul neliniștiți

E cineva în miezul adormit al materiei
și are nevoie de ajutor?

DESPRE VÎNZĂTORII DE ZIARE

Mă pregăteam să pătrund
în lucrurile din odaia iubitei
cînd neașteptate strigăte
s-au auzit dintr-odată din stradă
m-am apropiat de nesfîrșita fereastră
și am privit mirat
spre mulțimea îngrămădită
în jurul micului vânzător de ziare

rînd pe rînd îi smulgeau din mîini
miraculoasele pagini
și împietriți citeau, sprijinindu-se de ziduri
sau de mijlocul străzii
iar micul vânzător de ziare
străbătea în goană orașul
țipînd strident: astăzi, astăzi
poetul a pătruns de unul singur
în lucrurile din odaia iubitei

DESPRE ZEU

Zeu al nost'
netrezit încă din perfecțiune
și nedomesticit încă de palme de om
subțiază-te în oasele săracilor și bogaților
și tihna celor nevăzute
o scrutează în privirile noastre

tălmăcește-ne întru precumpătare
de ce metalele subpămîntene
fug odată cu soldații sub burta cailor
și nu apăsa mai mult pe trupuri
balanța urîtului și frumosului

și primește-ne nouă recunoștința
căci sfera ta e mai rotundă
decît a noastră
și cifra ta unu e mai unică
decît a noastră
și plutonul tău de execuție
e mai disciplinat
decît al nostru

DESPRE MIȘCARE

La capătul mișcării
iluzioniștii se așează la masa de joc
fratele meu face cărțile
și eu aduc sticlele cu șampanie

cîte o femeie îmi cere un foc
eu mă aplec
și rostesc politicos cuvîntul
la urechea primului jucător
cuvîntul trece astfel din gură
în gură
pîna cînd se aprinde

delicat apoi
aprind toate țigările
și toate intrările
și toate ieșirile

DESPRE OPTIUNE

Dintre lut și pasăre aleg pasărea
întrucît cuvîntul pasăre îmi place mai mult
deși pînă la urmă
tot de lut va trebui să ascult

dintre unu și doi îl aleg pe unu
întrucît mi se pare ceva mai solemn
deși pînă la urmă dintre două picioare
unul e de cenușă și unul e de lemn

dintre ochiul stîng și ochiul drept însă
mi-e greu să aleg dintr-odată, din mers
cînd îl închid pe primul îl văd pe celălalt
și invers

DESPRE SENECA

Lovesc și eu, lovește și tata
iată-ne trecuți de primul rînd de soldați
lovesc și eu, lovește și tata
soldații sînt din ce în ce mai eleganți
pe măsură ce înaintăm
în adîncul coloanelor
sîntem serviți cu lichioruri fine
și purtăm discuții despre Seneca
și despre economia politică
iată-ne ajunși la capăt
cu hainele sfîșiate, cu pumnii sîngerînd
asemeni celor
din primele rînduri

DESPRE PREACUVIINȚĂ

Dragul nostru Isus Hristos
știi, am dori să-ți spunem ceva
peștele făcut cu ceapă și sos
e mîncarea preferată din mahala

după masă obișnuim să dăm foc
pe ici pe colo butoiului cu bere
știi, îl ungem cu seul din loc în loc
și așteptăm apoi în tăcere

cînd flăcările au trecut prin lemn
bera iese ciuruită din interior
atunci ungem cuvintele cu unt-de-lemn
ca să putem sorbi mai ușor

la sfîrșit, cînd am mistuit pe nerăsuflăte
chiar și urmele incerte de seu
cuviincioși ne lăsăm pe spate
cu burta în sus, spre dumnezeu

DESPRE OCHIUL DREPT

Am aflat că nu prea vezi cu ochiul drept
zise leul
da, nu prea văd, zise păzitorul leului
ce nenorocire, ce nenorocire
zise leul, și nici cu urechea dreaptă
nu prea auzi, nu-i așa,
nu prea, într-adevăr, nu prea, zise păzitorul leului
ce nenorocire, ce nenorocire,
zise leul

dar tu, zise păzitorul leului
ai labelle paralizate, nu-i așa,
așa e, așa e, zise leul
rău, foarte rău, zise păzitorul leului
și nici mirosul tău și nici colții tăi
nu mai sînt ca înainte
așa e, zise leul, așa e,
ce nenorocire, ce nenorocire,
zise păzitorul leului

DESPRE CÎINII DE CULOARE ALBĂ

Nu vă pot povesti cîte lucruri mi se întîmplă
într-o jumătate de secundă dar pot jupui în
cîteva minute orice cîine de culoare albă iar
pielea o pot întinde la fel de repede pe un șevalet
îndărătul căruia fratele meu pictorul
pîndește cu vopselele pregătite

stăpînul cîinelui n-are altîncotro
decît să ia loc pe scăunelul cu picioarele de oțel
și să se lase desenat meticolos răbdător
ochiul fratelui meu se mărește
pe măsură ce tabloul se apropie de sfîrșit
și toate lucrurile se lasă desăvîrșite
de mîinile sale scurte în curînd însă
modelul se revoltă și-și cere cîinele înapoi
iar fratele meu zîmbește trist, ce mai oameni
ce mai oameni

DESPRE 0.1.2.3.

Soldat 0.1.2.3.
ești învinuit
că n-ai păzit bine
livada împăratului

știi doar că trecătorii
scrijelesc fel de fel
de cuvinte și lucruri
pe scoarța arborilor
știi că toate acestea
răzbat multiplicat
pe coaja fructelor
și mai știi că toate aceste fructe
se servesc
la masa împăratului

DESPRE DUȘMANUL MEU PERSONAL

Eu și cu fratele meu
ne plimbăm pe aleile egale ale parcului
dușmanul meu personal trece zîmbind
pe lîngă noi
cu pălăria ridicată
cei cîțiva trecători
au și înțeles despre ce este vorba
și în minutele următoare
trec zîmbind pe lîngă noi
cu pălăriile ridicate
vestea s-a răspîndit în oraș
și locuitorii s-au și așezat de o parte și de alta
și ne așteaptă cu pălăriile ridicate
iar de undeva, din față
se aud deja sunetele grele
ale cioplitorilor de statui

DESPRE CORESPONDENȚA SOLDAȚILOR

Cineva joacă zaruri în spatele cazărmii
cifrele se izbesc din ce în ce mai puternic
de caldarîm
soldații se trezesc dintr-odată
cu zece minute mai devreme
și grăbiți își lustruiesc carabinele
pînă cînd mîinile lor devin transparente

sergentul începe să introducă monede fierbinți
în automat și difuzoarele urlă culcat la dreapta
la stînga
aviație inamică
automatul devine din ce în ce mai nervos
după o vreme sergentul nu mai are monezi
și introduce scrisorile necitite ale soldaților
la dreapta
la stînga e vreme frumoasă aici strugurii s-au
culcat
pe la noi aviația inamică
e din ce în ce mai scumpă la
picior arm la umăr pentru onor înainte
de a naște

stînga-mprejur îți spun
că bunicul s-a dus
pe loc repaos care
 sănătate
 v-o doresc
 și
 vouă